

Safonau'r Gymraeg: Cynllun Gweithredu

Sefydlodd Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 fframwaith cyfreithiol i osod dyletswyddau ar sefydliadau penodol i gydymffurfio â safonau o ran y Gymraeg drwy is-ddeddfwriaeth (Safonau Rheoleiddio'r Gymraeg). Caiff y 171 o safonau sy'n berthnasol i Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf eu rhestru yn 'Hysbysiad Cydymffurfio – Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011'.

Cafodd y ddogfen hon ei llunio er mwyn cydymffurfio â'r safonau canlynol y mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ddyletswydd i gydymffurfio â nhw – 157, 159, 163, 165, 171.

Mae copi o'r safonau a gafodd eu cyflwyno i Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ac a gaiff eu crybwyll yn y ddogfen hon ar gael yn www.rctcbc.gov.uk/GwasanaethauCymraeg

SAFONAU DARPARU GWASANAETHAU

Safonau sy'n cael eu pennu mewn perthynas â hybu neu hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg, neu i sicrhau na chaiff ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd.

SUT RYDYN NI'N BWRIADU CYDYMFFURFIO

COFNODI DEWIS IAITH

Mae gwasanaethau unigol yn gyfrifol am gofnodi dewis iaith ei defnyddwyr. Mae rhai gwasanaethau (e.e. Gofal Cymdeithasol) yn cofnodi dewis iaith ar eu cronfeydd data eu hunain. Os does dim dewis iaith wedi ei nodi, bydd yr ohebiaeth yn ddwyieithog.

GOHEBIAETH

Bydd holl e-byst y Cyngor yn cynnwys y datganiad canlynol:

Croesawn ohebu yn Gymraeg a fydd gohebu yn y Gymraeg ddim yn arwain at oedi. Rhowch wybod inni beth yw'ch dewis iaith h.y. Cymraeg neu'n ddwyieithog.

We welcome correspondence in Welsh and corresponding with us in Welsh will not lead to a delay. Let us know your language choice if Welsh or bilingual.

Bydd llythyrau corfforaethol newydd yn cynnwys y datganiad canlynol yn y troednodyn:

Croesawn ohebu yn Gymraeg a fydd gohebu yn y Gymraeg ddim yn arwain at oedi. Rhowch wybod inni beth yw'ch dewis iaith h.y. Cymraeg neu'n ddwyieithog.

We welcome correspondence in Welsh and corresponding with us in Welsh will not lead to a delay. Let us know your language choice if Welsh or bilingual.

Cafodd canllawiau eu cyhoeddi ar dudalen fewnrwyd Gwasanaethau Cymraeg CBS RhCT er mwyn helpu staff i gydymffurfio â'r gofynion hyn.

GALWADAU FFÔN

Cafodd canllawiau staff newydd ar ymdrin â galwadau ffôn yn y Gymraeg eu cyhoeddi er mwyn helpu staff i fodloni'r gofynion hyn.

Daw'r mwyafrif helaeth o alwadau ffôn i ganolfan gyswllt y Cyngor sydd â charfan Gymraeg benodedig.

Mae modd i staff ddefnyddio hidlydd ar y fewnrwyd ganolog i weld holl siaradwyr Cymraeg eu gwasanaeth.

CYFARFODYDD

Cafodd canllawiau staff newydd ar gynnal cyfarfodydd dwyieithog eu cyhoeddi er mwyn helpu staff i fodloni'r gofynion hyn.

Bydd Gwasanaethau Cymraeg, CBS RhCT yn hwyluso gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn fewnol ar gyfer bob gwasanaeth.

DOGFENNAU A FFURFLENNI

Cyfarfodydd (41)

Caiff agendâu a chofnodion eu diweddarau ar wefan CBS RhCT.

Bydd dogfennau a ffurflenni sydd ddim yn ddwyieithog (hynny yw, fersiwn Cymraeg a Saesneg ar wahân) yn cynnwys y canlynol yn unol â safonau 49 a 50A:

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg / This document is available in Welsh.

ARWYDDION A HYSBYSIADAU

Bydd gwasanaeth Dylunio'r Cyngor, lle caiff arwyddion a hysbysiadau swyddogol eu llunio, yn gwirio bod y Gymraeg yn gyntaf ar bob arwydd newydd. Bydd dylunwyr arwyddion ffordd yn dilyn yr un drefn.

Bydd unrhyw dendr, lle bydd gwasanaeth o'r Cyngor am i gwmni arall wneud gwaith ar ei ran, yn nodi'r safonau perthnasol sydd angen i'r cwmni nhw gydymffurfio â nhw. Bydd y gwasanaeth hwnnw yn gyfrifol am y gwaith monitro.

GWEFANNAU A GWASANAETHAU AR-LEIN

Mae TGCh a Gwasanaethau Cymraeg yn parhau i roi gwybod i wasanaethau bod cyfrifoldeb arny'n nhw i ddarparu deunydd Cymraeg o ran prosiectau sy'n ymwneud â chwsmeriaid. Cyfrifoldeb y gwasanaeth yw penderfynu ar agweddau dwyieithog unrhyw system newydd ar ôl cael y cyngor hwn, ac yn hynny o beth, bod yn gyfrifol am fodloni unrhyw safonau.

Bydd Carfan y We a Gwasanaethau Cymraeg yn cynnal archwiliad o bob adran o www.rctcbc.gov.uk i sicrhau bod pob tudalen ar gael yn Gymraeg. Bydd hyn yn cynnwys gwirio tudalennau, ffurflenni, dogfennau, dolenni ac ati. Bydd dolen "Cymraeg / English" ar gyfer tudalennau'r wefan ar gyfer cynnig dolen uniongyrchol rhwng y cynnwys Saesneg a'r cynnwys Cymraeg cyfatebol.

GWASANAETHAU DERBYNFA

Cafodd canllawiau newydd ar gynnal gwasanaethau derbynfa eu cyhoeddi er mwyn helpu staff i fodloni'r gofynion hyn.

Byddwn ni'n parhau i weithredu Strategaeth Hybu'r Gymraeg y Cyngor. Nod hyn yw cynyddu nifer y staff sydd â sgiliau Cymraeg.

Bydd newid ym mholisi recriwtio/penodi'r Cyngor hefyd er mwyn sicrhau bod pob swydd newydd yn nodi Sgiliau Cymraeg Lefel 1 yn faen prawf hanfodol. Bydd asesiad hefyd yn gofyn i reolwr ystyried lefelau uwch.

Rydyn ni wedi cyflogi Tiwtor y Gymraeg er mwyn mynd i'r afael â chynyddu lefelau sgiliau ein staff, yn enwedig staff rheng flaen. Mae'r Tiwtor yn cynnig gwersi ar adegau a lleoliadau cyfleus. Yn ogystal â hynny, rydyn ni'n parhau i hyrwyddo pecyn hyblyg o gyrsiau iaith Gymraeg drwy wasanaethau Cymraeg i Oedolion.

DYFARNU GRANTIAU

Cafodd y dogfennau mynegi diddordeb am grantiau'r Cyngor eu diweddarau i gynnwys y canlynol -

Mae modd i chi gyflwyno ffurflen mynegi diddordeb yn Gymraeg a fyddwn ni ddim yn trin unrhyw gais a gaiff ei gyflwyno yn Gymraeg yn llai ffafriol na chais a gaiff ei gyflwyno yn Saesneg

An Expression of Interest form may be submitted in Welsh, and will not be treated any less favourable than an Expression of Interest form submitted in English.

ac mae llythyrau sy'n gwahodd unigolion i gyfweiliadau yn cynnwys y canlynol -

Mae modd i chi gael y cyfweiliad drwy gyfrwng y Gymraeg. Pe hoffech chi wneud hyn, rhowch

wybod erbyn xx/xx/xxxx.

Should you wish for the interview to be conducted in Welsh please inform me by xx/xx/xxxx.

Mae pob grant mae'r Cyngor yn ei weinyddu yn cynnwys meini prawf a thelerau ac amodau unigol. Lle mae'r Cyngor yn gyfrifol dros y rhain, bydd y gwasanaethau priodol yn mynd ati i'w diweddarau er mwyn adlewyrchu gofynion y safonau.

DYFARNU CONTRACTAU

Cafodd manylebau tendr Uned Caffael y Cyngor eu diweddarau i adlewyrchu'r gofynion newydd. Mae'r ddogfen Gwahoddiad i Dendro yn cael ei chyhoeddi yn ddwyieithog ar wefan EtenderWales (sydd hefyd yn ddwyieithog) ac yn cynnwys y canlynol -

Rhaid cwblhau'r tendrau yn Gymraeg a/neu'n Saesneg. Fydd tendrau a gaiff eu cyflwyno yn Gymraeg ddim yn cael eu trin yn llai ffafriol na thendrau a gaiff eu cyflwyno yn Saesneg.

Tenders must be completed in Welsh and/or English. Tenders submitted in Welsh will be treated no less favourably than a tender submitted in English.

Mae'r wefan hefyd yn anfon negeseuon er mwyn hysbysu unigolion bod dogfen newydd wedi'i llwytho – mae'r neges yn ddwyieithog ynghyd â'r llythyr sy'n gwahodd pobl i gyfweiliad. Mae'r llythyr yn cynnwys y canlynol -

Mae modd i chi gael y cyfweiliad drwy gyfrwng y Gymraeg. Pe hoffech chi wneud hyn, rhowch wybod erbyn xx/xx/xxxx.

Should you wish for the interview to be conducted in Welsh please inform me by xx/xx/xxxx.

Bydd Gwasanaethau Cymraeg CBS RhCT yn cynnig/hwyluso gwasanaeth cyfieithu ar y pryd, a bydd unrhyw fanyleb contract yn dilyn y cyngor canlynol sydd wedi ei gyhoeddi yn fewnol -

Rhaid i fanyleb y contract nodi holl ofynion y contract, gan gynnwys manylion unrhyw Safonau'r Gymraeg sy'n berthnasol i'r contract, a'i weithredu ar gyfer cyfnod y cytundeb.

The contract specification must set out the entire requirements of the contract, including details of the Welsh Language Standards applicable to the delivery of the contract throughout the contract term.

Mae'r Cyngor hefyd wedi llunio canllaw ar gyfer partneriaid sydd wedi'i gomisiynu yn helpu iddyn nhw gydymffurfio â safonau perthnasol o weithredu ar ran y Cyngor.

CYRSIAU A GAIFF EU CYNNIG GAN GORFF

Bydd Gwasanaeth Addysg yn y Gymunedyn gweithredu cynnig rhagweithiol wrth i bobl ymrestru ac yn defnyddio'r data er mwyn asesu a oes angen cyflwyno'r cwrs yn Gymraeg ai peidio.

SAFONAU DARPARU GWASANAETHAU

GORUCHWYLIO, HYRWYDDO A HWYLUSO

Mae Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg yn goruchwyllo datblygiadau strategol, yn ystyried adroddiadau gan adrannau perthnasol ar faterion sy'n ymwneud â'r Gymraeg, yn cyflwyno argymhellion i Gabinet y Cyngor ac yn monitro datblygiadau ym mhob rhan o'r Cyngor. Mae cyfrifoldeb arno i asesu Cynllun Gweithredu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg, gan fonitro cynnydd y Cyngor wrth iddo geisio bodloni Safonau'r Gymraeg.

Yn ogystal â hynny, cafodd Gweithgor sy'n cynnwys Prif Swyddogion ei sefydlu er mwyn sicrhau bod y newidiadau gweithredol gofynnol yn cael eu rhoi ar waith, ynghyd â dull cydweithiol a fydd yn helpu gwasanaethau i fynd i'r afael ag unrhyw feysydd i'w gwella.

Mae'r Cyngor yn buddsoddi mewn uned Gwasanaethau Cymraeg gadarn sy'n cynnwys 14 (2017/2018) o weithwyr. Mae'r rhain yn cynnwys Swyddog Cydymffurfio - y Gymraeg sy'n cynnal archwiliadau manwl o waith y gwasanaethau. Mae'r Uned yn gweithio i gefnogi holl wasanaethau'r Cyngor drwy wneud y canlynol:

- rhoi cyngor a chymorth i'r holl wasanaethau ynglŷn â'u dyletswyddau o dan y Safonau.
- cyfieithu dogfennau ar gyfer y cyhoedd
- nodi meysydd posibl o ran methu â chydymffurfio
- atgyfeirio cwynion ffurfiol mewn perthynas â methu â chydymffurfio i Swyddog Cwynion y Cyngor
- cofnodi cwynion anffurfiol gan gwsmeriaid a llunio adroddiadau fesul chwe mis ar gyfer Gweithgor y Gymraeg
- adrodd ar ddatblygiadau i Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg a Gweithgor y Gymraeg
- hwyluso pwyllgorau staff, e.e. Gweithgor y Gymraeg (Y Gweithgor)
- bod yn bresennol yn y Fforwm Iaith
- cydweithio â sefydliadau Cymraeg y gymuned fel sy'n briodol

SAFONAU LLUNIO POLISIÂU

Safonau sydd yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff ystyried effaith eu penderfyniadau polisi ar allu pobl i ddefnyddio'r iaith ac ar yr egwyddor o beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

SUT RYDYN NI'N BWRIADU CYDYMFFURFIO

Mae ymrwymiadau'r Cyngor o dan Safonau'r Gymraeg yn rhan annatod o'i ddogfennau cynllunio gan gynnwys Cynllun Gwella 2015, Cynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor, Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2017-2020 a Chynllun Corfforaethol 2016-2020. Mae blaenoriaethau'r Cyngor hefyd yn cael eu llywio gan ddeddfwriaeth ddiweddar sy'n cynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Gofal Cymdeithasol a Llesiant 2016, sy'n gosod dyletswydd ar y Cyngor i gryfhau'r Gymraeg.

Cafodd gweithgor adnoddau dynol ei sefydlu er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â Safonau'r Iaith Gymraeg. Mae polisiâu adnoddau dynol wrthi'n cael eu hadolygu i brif-ffrydio materion y Gymraeg ac yn cael eu cyfieithu.

Mae Uwch Garfan Arwain y Cyngor yn mynnu bod pob gwasanaeth yn cynnal Hunan Asesiad sy'n cynnwys adran ar sut maen nhw wedi llwyddo i gydymffurfio â'r safonau perthnasol.

Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf dempled Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb sy'n gofyn yn benodol am unrhyw effaith negyddol neu bositif bydd penderfyniad polisi yn ei gael ar y Gymraeg.

Mae gan bob grant mae'r Cyngor yn ei weinyddu feini prawf a thelerau ac amodau unigol. Pan fo'r Cyngor yn gyfrifol am y rhain, bydd y gwasanaethau priodol yn mynd ati i ddiweddarau'r dogfennau er mwyn adlewyrchu gofynion y safonau.

Pryd bynnag y mae'r Cyngor yn cynnal ymgynghoriad neu waith ymchwil sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, bydd y Cyngor yn ystyried yr effaith bosibl ar:

- allu pobl i ddefnyddio'r Gymraeg a ph'un a yw'r Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal;
- effeithiau cynyddol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg; a
- chyflwyno'r polisi yn y fath fodd fel ei fod ddim yn cael effaith negyddol (neu effaith llai negyddol) ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg.

SAFONAU LLUNIO POLISI'AU

GORUCHWYLIO, HYRWYDDO A HWYLUSO

Mae Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg yn goruchwyllo datblygiadau strategol, yn ystyried adroddiadau gan adrannau perthnasol ar faterion sy'n ymwneud â'r Gymraeg, yn cyflwyno argymhellion i Gabinet y Cyngor ac yn monitro datblygiadau ym mhob rhan o'r Cyngor. Mae cyfrifoldeb arno i asesu Cynllun Gweithredu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg, gan fonitro cynnydd y Cyngor wrth iddo geisio bodloni Safonau'r Gymraeg.

Yn ogystal â hynny, cafodd Gweithgor sy'n cynnwys Prif Swyddogion ei sefydlu er mwyn sicrhau bod y newidiadau gweithredol gofynnol yn cael eu rhoi ar waith, ynghyd â dull cydweithiol a fydd yn helpu gwasanaethau i fynd i'r afael ag unrhyw feysydd i'w gwella.

Mae'r Cyngor yn buddsoddi mewn Uned Gwasanaethau Cymraeg gadarn sy'n cynnwys 14 (2017/2018) o weithwyr, gan gynnwys Swyddog Cydymffurfio - y Gymraeg. Mae'r Uned yn gweithio i gefnogi holl wasanaethau'r Cyngor drwy wneud y canlynol:

- rhoi cyngor a chymorth i'r holl wasanaethau ynglŷn â'u dyletswyddau o dan y Safonau.
- cyfieithu dogfennau ar gyfer y cyhoedd
- nodi meysydd posibl o ran methu â chydymffurfio
- atgyfeirio cwynion ffurfiol mewn perthynas â methu â chydymffurfio i Swyddog Cwynion y Cyngor
- cofnodi cwynion anffurfiol gan gwsmeriaid a llunio adroddiadau fesul chwe mis ar gyfer Gweithgor y Gymraeg
- adrodd ar ddatblygiadau i Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg a Gweithgor y Gymraeg
- hwyluso pwyllgorau staff, e.e. Gweithgor y Gymraeg (Y Gweithgor)
- bod yn bresennol yn y Fforwm Iaith
- cydweithio â sefydliadau Cymraeg y gymuned fel sy'n briodol

SAFONAU GWEITHREDU

Mae'r Safonau yma yn delio â'r defnydd sy'n cael ei wneud o'r Gymraeg o fewn sefydliadau, er enghraifft, sicrhau dydy'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg o ran materion cyflogaeth, lles a hyfforddiant a sicrhau bod pob swyddog yn cael y cyfle i ddysgu Cymraeg.

SUT RYDYN NI'N BWRIADU CYDYMFFURFIO

99 Swyddi Newydd

Ar hyn o bryd caiff contractau eu cynnig i gyflogaion newydd yn Gymraeg neu Saesneg yn unol â'u dewis iaith.

100

Gwasanaeth Adnoddau Dynol i anfon llythyr allan i holl staff yn gofyn am eu dewis iaith.

101-103 Dogfennau Hyfforddiant, Perfformiad a Chynllun Gyrfa

Mae dogfennau corfforaethol sy'n ymwneud ag anghenion hyfforddiant, perfformiad neu Gynllun Gyrfa yn cael eu llunio'n ddwyieithog.

104

Mae dogfennau corfforaethol sy'n cofnodi gwyliau, absenoldebau o'r gwaith neu oriau gwaith hyblyg yn cael eu llunio'n ddwyieithog.

105-111 Polisiâu AD

Mae'r polisiâu a nodir yn safonau 105-111 ar gael yn ddwyieithog.

112-119 Cwynion a Disgyblu

Mae polisiâu sy'n delio â chwynion staff neu'r broses disgyblu wedi eu diweddarau er mwyn hysbysu staff a rheolwyr o hawliau staff sydd am gael gwybodaeth/dilyn prosesau yn Gymraeg.

120 Meddalwedd

Mae Cysgliad ar gael i bob aelod o staff sydd â chyfrifiadur. Caiff y ffaith ei fod ar gael ei nodi yn ein canllawiau staff a hyfforddiant. Mae modd i staff ofyn am gopi trwy'r Ddesg Gwasanaeth TGCh.

122-126 Y Fewnrwyd

Bydd TGCh a Gwasanaethau Cymraeg CBS RhCT yn cydweithio i sicrhau bod y Cyngor yn bodloni ei ddyletswydd i greu gwefan fewnrwyd ddwyieithog i staff o fewn y dyddiadau cydymffurfio a nodir.

127 Asesu sgiliau iaith

Caiff llythyr arolwg ei anfon at yr holl staff fel bod modd i staff gofnodi eu sgiliau iaith Gymraeg.

128-132 Hyfforddiant

Bydd ffurflenni cadw lle ar gyrsiau sy'n cael eu nodi yn y safonau yn gofyn i staff a ydyn nhw am ddilyn hyfforddiant yn Gymraeg (128).

Mae potensial i gydweithio gydag Awdurdodau Lleol eraill yn Ne-ddwyrain Cymru i drefnu hyfforddiant yn Gymraeg yn cael ei drafod.

Mae'r Cyngor wedi buddsoddi mewn Tiwtor Cymraeg sydd yn cefnogi a thiwtora staff i ddefnyddio eu sgiliau Cymraeg wrth gyfathrebu â'r cyhoedd trwy gyrsiau Magu Hyder.

Mae'r Tiwtor hefyd yn cynnal cyrsiau am ddim i holl staff CBS RhCT (blaenoriaeth i staff rheng flaen) ar adegau ac mewn lleoliadau sy'n addas a chyfleus iddyn nhw. Mae'r cyrsiau yma yn amrywio o rai ar gyfer dechreuwr llwyr i rai ar gyfer siaradwr rhugl.

Mae cwrs Ymwybyddiaeth Iaith ar Gael ar-lein ar ein gwefan hyfforddiant electronig.

Nod y cwrs yw i staff:

- Ddeall pwysigrwydd y Gymraeg o ran cynnig gwasanaethau'r Cyngor yng Nghymru.
- Deall rôl a chyfrifoldeb staff wrth gynnig gwasanaethau Cymraeg a dwyieithog.
- Asesu sut maen nhw'n cynnig gwasanaeth Cymraeg ar hyn o bryd a nodi meysydd i'w gwella.
- Deall a gallu defnyddio geiriau a brawddegau Cymraeg syml a allai fod yn ddefnyddiol wrth ddelio â defnyddwyr gwasanaethau Cymraeg eu hiaith.

133 Staff Newydd

Mae cyflwyniad Croeso Corfforaethol yn cynnwys adran ar y Gymraeg ac mae pob aelod o staff newydd yn mynychu hyfforddiant sgiliau Cymraeg Lefel 1.

134 - 135 Llofnodion e-byst a logos

Mae canllawiau staff, sydd hefyd ar gael ar ein mewnrwyd, yn nodi sut i gael gafael ar y logos a chyfieithiadau er mwyn bodloni'r safonau yma.

136 Gofynion asesu ieithyddol ar gyfer pob swydd wag.

Bydd newid ym mholisi recriwtio/penodi'r Cyngor yn golygu bod pob swydd newydd yn gofyn am Sgiliau Cymraeg Lefel 1 yn faen prawf hanfodol. Bydd asesiad ehangach, electronig gorfodol yn gofyn i reolwr ystyried lefelau uwch.

Bydd pob aelod o staff newydd yn cael ei asesu gan ein Tiwtor Cymraeg o ran lefel ei Gymraeg/Chymraeg a phennu hyfforddiant priodol os oes angen. Bydd yr hyfforddiant am ddim.

137 – 139 Ffurflenni Cais

Mae holl wybodaeth recriwtio'r Cyngor ar gael ar lein yn ddwyieithog a chaiff ffurflenni cais eu diweddarau i fodloni'r gofynion newydd.

Mae ein llythyrau electronig, awtomatig, sydd yn cynnig cyfweliad i ymgeiswyr hefyd yn nodi'r canlynol -

Rhowch wybod i ni os dymunwch ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfweliad. Byddwn ni'n darparu gwasanaeth cyfieithu at y diben hwnnw os oes angen.

Please let us know if you would like the interview to be undertaken in Welsh. If necessary, we will provide a translation service for that purpose.

140

Mae'r llythyrau sydd yn rhoi gwybod i unigolyn am y penderfyniad mewn perthynas â chais am swydd ar gael yn Gymraeg a Saesneg ac yn cael eu hanfon yn dibynnu ar ddewis iaith yr unigolyn.

141-143 Arwyddion a ddangosir yng ngweithle'r corff

Cafodd nodyn canllaw newydd ei gyhoeddi ar arwyddion a hysbysiadau er mwyn sicrhau bod staff yn ymwybodol o'r gofynion yma.

SAFONAU GWEITHREDU

GORUCHWYLIO, HYRWYDDO A HWYLUSO

Mae Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg yn goruchwyllo datblygiadau strategol, yn ystyried adroddiadau gan adrannau perthnasol ar faterion sy'n ymwneud â'r Gymraeg, yn cyflwyno argymhellion i Gabinet y Cyngor ac yn monitro datblygiadau ym mhob rhan o'r Cyngor. Mae cyfrifoldeb arno i asesu Cynllun Gweithredu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg, gan fonitro cynnydd y Cyngor wrth iddo geisio bodloni Safonau'r Gymraeg.

Yn ogystal â hynny, cafodd Gweithgor sy'n cynnwys Prif Swyddogion ei sefydlu er mwyn sicrhau bod y newidiadau gweithredol gofynnol yn cael eu rhoi ar waith, ynghyd â dull cydweithiol a fydd yn helpu gwasanaethau i fynd i'r afael ag unrhyw feysydd i'w gwella.

Mae'r Cyngor yn buddsoddi mewn uned Gwasanaethau Cymraeg gadarn sy'n cynnwys 14 (2017/2018) o weithwyr. Mae'r rhain yn cynnwys Swyddog Cydymffurfio - y Gymraeg. Mae'r Uned yn gweithio i gefnogi holl wasanaethau'r Cyngor drwy wneud y canlynol:

- rhoi cyngor a chymorth i'r holl wasanaethau ynglŷn â'u dyletswyddau o dan y Safonau.
- cyfieithu dogfennau ar gyfer y cyhoedd
- nodi meysydd posibl o ran methu â chydymffurfio
- atgyfeirio cwynion ffurfiol mewn perthynas â methu â chydymffurfio i Swyddog Cwynion y Cyngor
- cofnodi cwynion anffurfiol gan gwsmeriaid a llunio adroddiadau fesul chwe mis ar gyfer Gweithgor y Gymraeg
- adrodd ar ddatblygiadau i Grŵp Llywio'r Cabinet ynglŷn â materion y Gymraeg a Gweithgor y Gymraeg
- hwyluso pwyllgorau staff, e.e. Gweithgor y Gymraeg (Y Gweithgor)
- bod yn bresennol yn y Fforwm Iaith
- cydweithio â sefydliadau Cymraeg y gymuned fel sy'n briodol